

- IV. *Quomodo per experientiam probatur notionum arbitria determinatione inventarum veritas?*
- V. *Quomodo data definitione nominali vera inveniuntur axiomata?*
- VI. *Quomodo ex definitione data inveniuntur novæ propositiones per demonstrationem Syntheticam?*
- VII. *Quomodo dato theoremate ejus invenitur demonstratio analytica.*
- VIII. *Quomodo data propositio apogogice demonstratur?*
- IX. *Quomodo data notione imaginaria invenitur realis?*
- 6. *Quæ sint methodi Scientificæ, alios convincendi, thesin defendendi, disputandi, libros legendi & interpretandi leges, assignabit Defendens.*

POSITIONES METAPHYSICAE EX ONTOLOGIA.

- 1. **E**ntis in genere, mundi universe sumpti, atque spirituum scientia Metaphysicam, uti hodie pertractatur, absolvit.
- 2. *Partes hæ omnes tum illius evincunt utilitatem, tum ad altiores scientias necessitatem: ridendi propterea sunt miserabiles illi declamatores, qui rotabile sua in scientiam hanc, data aut adtracta etiam vi occasione, involvuntur; ac vel maxime suam in hodierna metaphysica ignorantiam patefaciunt, quum eam impugnare volunt.*

3. *Paulatim homines ad abstracte cogitandum deducti, orſe videlicet a rebus, quibus circumdati fuere, ſenſibus, proprietates deinde in pluribus obſervatas, ſeorſim conſiderare tentarunt: tentamine uno e votis peracto ſubſequutum eſt alterum, & ſic paulatim alia atque alia; uſque dum ad noſiones tandem generaliſſimas perventum eſt: atque hoc initium fuit ſcientia illius, quæ hodie Metaphyſica audit.*
4. *Nominis vero ipſus origo communiter Andronico Rhodio tribuitur, qui libros Ariſtozelis a ſitu purgatos, in ordinem poſtea eum, quem hodiedum habent, digeſſit, & ea, quæ cum reliquis non tam apte coherere videbantur *μετα τα φυσικά* (poſt phyſica) collocavit.*
5. *Scientiam noſionum ſimpliciſſimarum, primorumque probandi ac demonſtrandi principiorum, vocabulo a græcis deſumpto, Ontologiam dicimus; quæ, ut hodiedum traditur, auguſtior eſt, quam ut Lexici philoſophici, aut alia labe notari queat.*
6. *Primum, quod in ente occurrit, eſt ipſa ejus cognoscibilitas; hinc principium rationis ſufficientis jure dixeris primum humane cognitionis principium: & quia rationem entis primam eſſe cognoscibilitatem experientia intimiſſima novimus: ea vero cognoscibilitas deſt contradictioni, ens illam eſſe non poſſe intelligimus, ideo principium contradictionis immediate ex priore rite evoluto ſequitur.*
7. *Quidquid a contradictione immune eſt, poſſibile dicitur; quidquid vero continet eam, impoſſibile eſt. Tam poſſibilitas*

bilitas hæc entis, quam impossibilitas interna est, & præter externam a sano philosopho admittenda.

8. Non omne, quod possibile est, hoc ipso etiam existit; sed ut possibile existat actu, requiritur determinate illius ratio sufficiens ejusdem existentiam determinans; quæ, si enim infuerit ipsi, illud non potest non existere.
9. In ente actu existente non plures insunt determinationes, quam in ejusdem possibilitate: hinc ens possibile & ens existens semper omnino idem sunt.
10. Quod absolute impossibile est, in nulla hypothesi fieri possibile potest: bene autem illud, quod sub certa duntaxat conditione est impossibile, sublata ista fit & est possibile.
11. Ens omne seu possibile, seu existens alterutram contradictionis cujusvis partem continet, adeoque omnimodo determinatum est.
12. Determinationes entis vel sunt constantes vel variables: constantes ceterarum determinativæ, notæ essentiales, illarumque complexus essentia; constantes autem per alias determinatæ, attributa dicuntur: Notæ variabiles simul & mutabiles, modi; variables tantum, modorum analogæ, seu vocabulo utrisque communè accidentiæ adpellantur.
13. Ens omne debet habere essentiam suam, quæ a priori demonstrari non potest.
14. Quum attributa suam rationem sufficientem in essentiis habeant; ex iis a priori demonstrari possunt.

15. Nihil enti inesse potest præter essentialia, adtributa, & modos, vel certe analoga modorum.
16. Nec modi, nec modorum negatio per essentialia entis determinantur: ratio tamen possibilitatis modorum in essentialibus continetur; hinc modorum possibilitas adtributum est.
17. Modus, qui primus enti inest, habet rationem existentie sue saltem insufficientem in ente externo.
18. Ens quodvis per essentiam suam possibile est; qui proinde distincte noverit entis possibilitatem, etiam ejus essentiam hoc ipso intelligat, necesse est.
19. Ens notis omnibus suis constantibus præditum & simul variabilium capax, substantiam dicimus: coexistentia autem determinationum omnium, per quas omnimode determinatum existit, statum ejus absolvit.
20. Determinationes contradictorie in eodem ente compossibiles non sunt: proprius igitur rerum distinctionis character est contradictio in quacunque nota.
21. Ens necessarium est, cujus ratio sufficiens existentie absolute necessaria est: ens vero illud, cujus existentie ratio sufficiens non absolute necessaria, sed possibilis tamen est, contingens adpellatur.
22. Omne ens necessarium sufficientem sue existentie rationem vel in sua, vel in alterius entis necessarii essentia, aut saltem in alterius necessarii adtributo habere debet.
23. Nullum ens contingens, immo si statuatur etiam series entium contingentium infinita (quam tamen actu dari, implicat) continere in se potest rationem sufficientem sue,

sua, aut aliorum existentia; sed ratio illa absolute in ente necessario & a se ipsa existente contineri debet: Ab existentia igitur entis contingentis optime concluditur ad existentiam entis necessarij; quod tamen existentia entis contingentis ratio nequaquam absolute necessaria, aut per essentiam suam esse potest, sed liberima esse debet.

24. *Infinittum est ens a se, adeoque necessario existit: immo infinitum hoc ipso possibile non foret, si non actu a se & per se existeret.*
25. *Idem omnium finitorum perfectiones eminenter continet; quia continere debet perfectiones omnes possibles sine defectu; hinc non potest dici in certo genere aut specie perfectum.*
26. *Competit ipsi absolutissimum in omnia entia finita dominium.*
27. *Unicum tantum possibile est, & existit.*
28. *Finita multiplicari, perfici, modorum esse capacia, plura simul, aut successive existere possunt.*
29. *Tam simultaneitas, quam successio entium relationes sunt diversae existentiarum plurium.*
30. *Simultanea diverso modo coexistentia dicuntur extensa localiter, extra se posita, mutuo non penetrata: discrimen igitur simultaneorum in modo coexistendi locus est; & complexum ex omnibus simultaneorum locis spatium conficit: tam spatium vero, quam locus possunt vel esse realia, vel abstracta;*

31. Nullum spatium seu reale, seu abstractum complecti potest locorum discrimina compossibilia numero infinita.
32. Possibilia sunt discrimina localia omnium possibilium minima: hinc entia simplicia sibi mutuo contigua esse possunt, quin compenetrarentur.
33. Successionem entium per discrimina in modo succedendi multiplicata, tempus dicimus, & hinc concludimus, ipsam ejusdem entis durationem nullam quoad se successionem existentie, neque adeo tempus involvere.
34. Ratio cum suo rationato a priori: rationatum cum sua ratione a posteriori: & quae ejusdem rationis sunt rationata, a concomitanti inter se connexa sunt.
35. Agere est esse rationem existentiae realitatis diversae; & pati est accipere realitatem, cujus existentiae ratio est in ente realiter distincto.
36. Omnis passio cum alterius entis realiter distincti actione; non autem vicissim omnis actio cum passione conjuncta est.
37. Substantiis finitis potest competere, immo actu competit vis activa, seu producendi modos actione tam immanente, quam transeunte.
38. Substantia vero ens quodcunque finitum nec producere potest, nec conservare: hinc etiam implicat, duo entia finita mutua actione se producere.
39. Quum substantiae non, nisi annihilatione perire possint; substantiis finitis non competit vis, qua una alteram, aut omnes etiam simul sumptae vel unicam perire faciant.

40. Nulla causa finita potest agere in subjecta plura semper ac remotiora sine termino.
41. Infinitum actione sua ad omnes finitorum actiones immediate concurrere debet.
42. Nexus infinitum inter & finitum mutuus, non autem mutua est dependentia.
43. Essentia compositi qua talis tum in qualitate substantiarum componentium, tum in modo compositionis constat.
44. Nec datur unquam substantia composita.
45. Ens simplex oriri sine creatione, & interire sine annihilatione non potest: contrarium obtinet in composito.

EX PSYCHOLOGIA.

- a. Existit in nobis ens aliquod, quod & sui ipsius & rerum externarum conscius est: ens istud mentem, seu animam vocamus.
- a. Hec ipsa mentis nostrae existentia efficacissime probatur ex conscientia secunda, qua mens nostra, utpote actione sua, primum existentiae suae exercitium intuetur.
3. Quum mens nostra cognoscit corpora extranea, immo & corpus proprium, discernit inter ea tanquam objecta cognitionis, seu res cognitae, non vero tanquam cognoscentes; patet igitur eam se tum ab externis, tum a proprio corpore discernere.
4. Mens nostra conscia sibi est, se esse eandem, quae olim existerit, & existat hodieum cogitando: Cognitiones in eadem anima sibi aliae atque aliae succedunt: est igitur